(המשך מעמוד 11)

כך למשל קנתה משה"ב 1000 דונם ב־בני־ברק, ומכרה אותם לקק"ל. החברה ה־דתית לא הפסידה גרוש אחד כדי לזכות עבור משתכניה ב־1000 דונם אדמה עירונית יקרה. חבל שהמפד"ל לא השתמשה בסוחר קרקעות ערבי לשם ביצוע עיסקה זו, מה שהיה נותן לקק"ל הצדקה בשם גאולת ה־קרקע הלאומית. כי אחרת קשה להבין מדוע גואלת הקק"ל את קרקעות המפד"ל, ומשל־מת לשם כך מיליוני לירות מכספי הציבור.

עתונות

מות ההסכם הג'נטלמני

ועדת העורכים של העתונות היומית שרויה מזה כחודש בדיכאון. השיא הגיע השבוע, כאשר הופיע בפני העורכים ראש הממשלה לוי אשכול.

הגימה שנשתמעה מדברי העורכים היתה נימה של עלבון עמוק. הנה, במשך שנים, קיימו הסכם ג'נטלמני עם זרועות המנשלה למיניהן. במשך שנים הסכימו להסדר מחפיר של השתקת פרשיות. הנוהל, שלא היה לו דוגמה בעולם העתונות החופשית: מישהו מהממשלה היה מופיע בפני העורכים, מספר

עורך שוקן
זה לא נאה, אבל באידיש

לה סוד כלשהו, ומבקש שהעורכים יסכימו מרצון למנוע כל פירסום על הנושא.

לפתע התפוצץ ההסכם. העתונים פירסמו, השרים הטיחו האשמות, ולבסוף באה התקנה המאיימת במאסר 15 שנה על עורכים ועתונאים. מה שהעליב את העורכים היתה העובדה, כי תקנה זו הותקנה מבלי שהממשלה אף תמצא לנכון להתייעץ עמם תחילה, או אפילו לרמוז להם מה צפוי.

שוקן קם ויצא. בפי דוברי הממשלה היתה טענה הפוכה: העורכים הם שהפרו ראשונים את ההסכם הג'נטלמני. ולראייה הביאו את פרשת הארץ, שפירסם לפני ארבעה שבועות ידיעה על פגישת אשכול עם ראש ממשלת איראן, בנמל התעופה של טהראן, בשוב אשכול מסיורו האפריקאי.

מבחינה פורמאלית, היתה זו טענה מוס־עית. להארץ נודעו פרטי הפגישה לפני שנציגי משרד החוץ הופיעו בפני העורכים וסיפרו להם עליה, תוך בקשה להימנע מפירסומה. עיד יותר: כאשר הסתבר ל־עורך הארץ גרשום שוקן, כי נציג הממשלה עומד לספר את פרטי הפגישה, עליה ידע מקודם, קם ועזב את אולם־הישיבות.

למחרת הופיעה הידיעה בהבלטה רבה בהארץ, אך אף עתון — מלבד העולם הזה — לא מצא לנכון להזכירה.

הוראה מהממשל. הידיעה הסנסציונית הגיעה למערכת הארץ לגמרי במיקרה. באיתו יום שישי, בו חנה מטוסו של אשכול ב־טהראן, נמצאו בבירת איראן שני עתונאים ישראליים, שלא היו שייכים לפמליה ה־רשמית. זאב שיף (הארץ) ושמואל שגב (מעריב) היו בדרכם חזרה מסייגון, לשם נסעו על חשבון שרות הסיבוב של ארצות־הברית. בטהראן חשו בתכונה מיוחדת, נתקלו בקיר אטום בנציגות הישראלית, כאשר ביקשו לברר מה קורה. את הסוד גילו בקלות מדהימה במשרדי אל־על, כאשר ביקשו להזמין מקומות במטוס ללוד. ה־פקידה אמרה להם, כי באותו מטוס נוסע ראש־הממשלה, לרי אשכול חזרה לישראל.

כאשר המריא המטוס, אחרי עיכוב ארוך בטהראן, היו שגב ושיף בין נוסעיו. על פי עצת איש יחסי־ציבור זריז, עבר אשכול בין מושבי המטוס, לחץ את ידו של כל נוסע. כך מצא את עצמו פנים־אל־פנים עם שני העתונאים. „הלוואי שלא הייתם כאן," הפליט.

כי המזכיר המדיני עדי יפה, הספיק ל־הודיע לו, שהעתונאים הכועסים מיחס הנציגות בטהראן, החליטו לפרסם את ה־ידיעה.

עוד מן המטוס נשלחה הוראה טלגראפית למשרד החוץ בירושלים: לכנס את עורכי העתונים לישיבה בהולה, במצוא־שבת. ב־צורה בדוקה זו קיוו לקבור את הסיפור.

אלא שגרשום שוקן סבר, כי זכות האזרח לדעת על קשרי ישראל־איראן, והוא החליט לפרסם. יציאתו מאולם־הישיבות, בטרם יימסרו פרטי הפגישה, שיחררה אותו מן ההתחייבות הפורמאלית לשתוק.

זה כבר לא נאה. פירסום זה גרם מהומה בין העורכים. שלוש פעמים התכנסו, כשכמה מהם משתמשים בביטויים חמורים ביותר איש כלפי רעהו. יהודה גוטהלף מדבר דרש הטלת סנקציות על הארץ.

אל תוך הקלחת הזאת הוטלה התקנה „הבטחונית" החדשה. העורכים החליטו ל־דחות את הבירור הפנימי, הזמינו את אשכול שיסביר את צעדו.

אחד המשתתפים הגדיר את הפגישה כ־„סוערת ומדכאה". במהלך הויכוח התריס עורך על המשמר יעקב עמית: „אשכול, אינך יכול לאחוז את המקל בשני הקצוות!"

רק גוטהלף היה משוכנע, כי בלי ה־תקנה החדשה מאיימת סכנת אבדון על ישראל. אשכול עצמו ניסה להעמיד פנים כאילו, בעצם, אין ליבו שלם עם התקנה המחפירה. אולי אפילו היה רוצה לתקן אותה. אבל, כפי שהסביר באידיש: „זה כבר לא נאה."

התקנה תישאר, ההסכם הג'נטלמני מת, ואפשר היה בסוף השבוע לגבא את מותה — או לפחות ניוונה — של ועדת העורכים.

משפט

הסוכן התמים

יצחק לוי ישב בערב סתווי, לפני שנתיים, במסיבת רעים עם כמה סוחרי יהלומים ואבנים יקרות. תוך כדי שיחה ביקש הסוחר מיכאל אהרון טובה קטנה מלוי, שהוא במקצועו פקיד דואר. אהרון התעתד לנסוע לחוץ־לארץ, רצה לשלוח מספר מתנות ל־אחיו, סוחר האבנים הטובות יצחק אהרון. כל מה שאהרון הנוסע ביקש — רשות לשלוח את המתנות לפי כתובתו של לוי, מכיוון שאחיו, המסוכסך עם אשתו, לא נמצא ברוב שעות היום בביתו.

דרכון אפגניסטאני. אבל מה. למרות היחסים המתוחים בין יצחק אהרון לאשתו הרי בכל זאת זכאי ילדם לחליפת תינוק חוצלארצית וכך הגיעה ללוי, כעבור חודש חבילה משוויץ, שנשאה ציון ברור בגד לתינוק: בדרך מקרה ניפתחה החבילה, ש־נראתה צנועה למדי, על־ידי אנשי המכס ב־דואר החבילות, וכפי שקורה מדי פעם בחליפות תינוק לא היתה החליפה יבשה כל כך. להפך. היא הכילה 25 מחרוזות וכמה עשרות פנינים בודדות. למען הדיוק — פנינים מתורבתות. אבל גם מובחרות.

לוי נדהם, פרס את גירסתו, הכחיש כל שייכות להברחה. וכאשר הגיע העניין ה־שבוע לפני כס שופט השלום התל־אביבי חיים שטיינברג קיבל הלה את גירסת סניגורו של לוי כי שימש סוכן תמים בלבד, זיכה אותו מחמת ספק.

למרות הזיכוי והעובדה ששולחי החבילה מחוץ־לארץ ברוששו לחזור ארצה ואחד מהם אף החליף את דרכונו לדרכון אפגניסטאני, המליץ השופט על העמדות לדין משמעתי של פקיד הדואר לוי בעל 29 שנות הותק. כי כאשר הגיעה החבילה בה סבר לוי נמ־צאים בגדי תינוקות, ביקש הוא מחבריו לעבודה בדואר החבילות, לשחררה ללא עיכובים מיותרים.

דרכי האדם

הנהג שביקש צדק

מה עושה אדם הרוצה לנסוע לחוץ־לארץ, ואין לו מספיק כסף לקנות שם בגדים יפים וחליפה אחת טובה? הוא נכנס לחנות בגדים, קונה חולצות כבס־ולבש וחליפת קונפקציה.

כך נהג גם שלמה שפי, 52, נהג מונית תל־אביבי משופם, כשנסע לפני שנתיים לחו"ל, בכסף שחסך לכבוד זה הרבה הרבה שנים.

שפי הגיע לאנגליה, כשהוא מהודר ומגו־הץ, ובבד חליפתו תחוב פרח אדום גנדרני, אלא שנהג המונית גילה עד מהרה שחליפת הקונפקציה הנאה, אשר עלתה לו רק 145 לירות לא היתה שווה יותר מזה. למעשה, היא בכלל לא היתה שווה כלום.

כל תושב עשירי הוא שכיר העיריה הפושטת

לכבוד
מר
הרצליה

עד מתי? עד מיום!!!!!

עד מתי תשכנו בשקט ותניחו להתם להמשך ?
האם לשם כך לחמנו שנים שפכנו זיעה ודם, סובבי חברינו נפלו בכלחמה לשחרור המדינה ולשלטון עצמי, שהור, והונו בעינינו.

והנה כ־6 שנים הופקדה או נכון יותר הופקרה הרצליה בידי חבר בסלנים בצעותו של מסת י פהר וכל הפצם הוא: טובת עצמם.

עד כתי תתרשיר אתם אשר הנהנתם אותנו ילדי הרצליה במאבק בערי ובמלחמת השחרור?

עד היום ולא יותר כי יותר לא נתסס לכן עוריהו אתם אחרת מלכתכם בידי אחרים תעשה?

בני הרצליה

מי שם מכתבים חריפים, חתומים בידי מאות מאזרחי הרצליה, הגיע בשבועות האחרונים אל חברי מועצת העיריה. אבל על עירית הרצליה דברים כאלה אינם מש־פיעים. מבקר המדינה הקדיש להרצליה אר־בעה מחקרים. כל אחד מהם היה חמור מ־קודמו, ובכל אחד מהם נכללו גם הליקויים שצויינו בדו"ח הקודם, ושלא הובאו על תיקונם.

מבקר המדינה מדבר על הקצבות־סעד מופרזות, שניתנו בצורה בלתי חוקית; על בתים שניבנו ללא רשיון; על רשיונות ש־ניתנו לאחר מעשה; עבודות בסכומים של מיליונים, שנימסרו לקבלנים ללא מיכרזים; על קבלנים שגנבו חומרים; על קרקעות שהעיריה מכרה במחירי הפסד; על עיסקות מפוקפקות של העיריה עם משקיעים; על גביית־מיסים לקויה; על ניהול כושל של משק הכספים; על צ'קים בחתימת ראש ה־עיריה בסכומים של עשרות אלפים, שהת־גלגלו ללא צורך; על משכורות כפולות ל־פקידי־העיריה הבכירים; על חשבונות אש"ל מנופחים; על החזקת מכוניות של 18 פקי־דים; על תוספות בלתי־חוקיות לשעות נו־ספות לפקידים בכירים, ועוד כהנה וכהנה.

אבל כיום, כשעירית הרצליה עומדת על סף פשיטת־רגל, קיימים עדיין מרבית הלי־קויים החמורים הללו, והאנשים האחראיים להם ממשיכים להיות הקובעים בעיריה.

★ ★ ★

מכוניות, משכורות וחובות

הגזבר העיריה, טוביה רכטמן, השוהה עתה בשוויץ, נחשב בהרצליה לאיש החזק והקובע בעיריה. הוא מחלק את של־טונו בעיריה עם יחזקאל גלפרין, מזכיר העיריה. את שניהם מזכיר מבקר המדינה לשלילה.

מסתבר כי הם נהגו לחלק ביניהם את הזכות לקבל משכורת נוספת על משכורתם הגדולה, בקבלם על עצמם את ניהול ענייני חוף הים. הם נהגו גם לקבל השלומים מיוחדים עבור מיבצעים מיוחדים, כמו איר־גון חגיגות יום העצמאות. כל זה למרות העובדה שהם, כמו פקידים גבוהים אחרים, קיבלו 20 אחוז תוספת לשכרם עבור שעות נוספות. 20 אחוז אלה היו למעלה מ־150 לירות מזומנים. משכורתם הראשונית, אליה מתווספות כל התוספות, גם היא בלתי־חוקית. שכן עירית הרצליה סווגה כעיריה מסוג ג', דבר הקובע את גובה המשכורות של פקידיה. אבל הגיזבר שילם לכמה מן הפקידים הבכירים משכורות הנהוגות ב־עיריות מסוג ב'.

העיריה נושאת גם בהוצאות המכוניות שלהם ושל יתר הפקידים הגבוהים, בסכום של 190 לירות לחודש, ללא כל פירוט של קילומטראז'.

באמירה עכורה זו אין פלא, שרכלני ה־עיר מקשרים כל מיני עובדות מוזרות. רבים מהם, למשל, מצביעים על העובדה שהמז־כיר יחזקאל גלפרין קיבל בתגמים נוחים דירה אצל אחד מקבלני הרצליה, ואף הות־קן לו מוסך מיוחד למכוניתו בקומת ה־עמודים.

על שיטות העבודה של הגיזבר מספרים פקידים בכירים: „הוצאות הסיוע והידרוג של עובדי העיריה הוכנסו להוצאות תק־ציב הפיתוח. כדי להגיש תקציב מאוזן, הוא קובע כי מאגרה זו וזו, או מארנונה, תהיה הכנסה גדולה, אם כי ברור מראש ולאור הנסיון שאין לזה כיסוי." כך, ב־תחילת השנה נקבע שיהיה גרעון בסוף בסוף השנה.

בהנהלתו של הגיזבר הגיעו חובותיה של הרצליה לחמישה וחצי מיליון לירות. לפי חישוביו של רכטמן, מגיעים החובות ש־חייבים לעיריה לאותו סכום מדהים. אבל על עמדה זו חולקים בעלי החוב: מינהל מקר־קעי ישראל, למשל, אינו מכיר בחוב של כמעט חצי מיליון לירות שהעיריה מייחסת לו.

חסידיו של רכטמן מסירים מעליו כל אחריות למצבה העגום של העיירה, ומטי־לים את ההאשמה בראש־העיר, פסח יפהר. „הוא נותן לכולם פיתקאות. הוא איש טוב וישר ונקי־כפיים, אבל הוא לא יודע לנהל עיריה. באים אלינו אנשים עם פתקאות של יפהר, אז מה אתה רוצה שנעשה?"

למשל: „הגיזבר נתן פעם הוראה למנהל בית־הספר, שישלח התראות להורי תל־מידים שפיגרו בתשלום שכר־לימוד. למח־רת צילצל יפהר למנהל, ושאל אותו למה הוא שולח מיכתבי־התראה לידיד שלו. הוא גם הבטיח שהוא ערב אישית לחוב."

להגנתם טוענים עוד אנשי העיריה, כי מרבית הכספים החסרים לעיריה הם חובו־תיהם של העשירים בעלי הקרקעות ב־הרצליה. 75 אחוז מכספים אלה הם ארנונה על קרקעות שנועדו לבנייה. אומרים פקידי העיריה: „אל האיש הפשוט אנחנו מתייח־סים אחרת, ממנו אנחנו יכולים לדרוש.

החום היה נורא! מספר שפי: „באי־רופה, כל ערב הייתי מכבס לבדי את החול־צה והלבנים שלי, ומניח אותם על החימום בחדר, כדי שיתייבשו מהר. בבוקר שוב הייתי לובש אותם.

„אחרי שלבשתי את החליפה כמה פעמים, ראיתי פתאום שהחלק החיצוני של החולצה הלבנה שלבשתי מתחתיה, קיבל צבע שחור כהה. התחלתי לבדוק בבהלה גם את הלבנים

הרצליה